

1. Green Friday

Transport public gratuit în fiecare vineri

Transportul public din București se confruntă cu o imagine publică fragilă într-un oraș în care autoturismul personal a devenit prima și, adesea, singura alegere de mobilitate. Suplimentarea parcului, modernizarea infrastructurii și extinderea traseelor sunt măsuri necesare și binevenite, însă, de unele singure, nu sunt suficiente. Este nevoie, în paralel, de programe active de atragere a călătorilor, capabile să schimbe obiceiurile de deplasare ale bucureștenilor și să transforme transportul public într-o alegere conștientă, nu doar într-o ultimă opțiune.

Green Friday propune introducerea gratuității totale a transportului public de suprafață în fiecare zi de vineri, cu scopul de a stimula migrarea unui număr cât mai mare de cetățeni din autoturismul personal către rețeaua publică de transport.

Programul pornește de la o observație simplă: bariera care îi oprește pe mulți bucureșteni să folosească transportul în comun nu este costul biletului, ci inerția unui obicei format. Gratuitatea vinerea nu rezolvă o problemă financiară, ci creează un moment de zero fricțiune în care oricine poate încerca alternativa fără niciun efort prealabil: fără să știe unde cumpără bilet, fără aplicație, fără card încărcat. Cei care încearcă și au o experiență acceptabilă au șanse reale să revină. Cei care nu au încercat niciodată nu vor reveni niciodată.

De ce vinerea?

Vinerea este ziua cu cel mai ridicat potențial de conversie a comportamentului de mobilitate:

- Este ziua cu cel mai mare volum de deplasări recreational-sociale (ieșiri, cumpărături, vizite), cu cea mai mare flexibilitate în alegerea mijlocului de transport.
- Este ziua în care presiunea timpului este mai mică față de zilele de luni–joi, permițând cetățenilor să experimenteze transportul în comun fără costul perceput al inconvenienței.
- Multe instituții publice și companii private au program de lucru redus vinerea, ceea ce generează o dispersie mai uniformă a călătorilor pe parcursul zilei, reducând aglomerația din orele de vârf și îmbunătățind confortul experienței pentru utilizatorii noi.
- Conform celei mai recente decizii a Consiliului de Administrație al STB, programul de muncă al controlorilor va fi redus la 4 zile lucrătoare. Este posibil ca vinerea să rămână, în mod practic, neacoperită de activitatea de control, ceea ce face această zi optimă pentru implementarea gratuității fără costuri administrative suplimentare de validare și verificare.

Impactul financiar

Costul estimat al programului este de aproximativ 25–30 de milioane de lei anual, reprezentând circa 1,75% din subvenția totală acordată transportului public în 2025. Raportat la beneficiile potențiale, precum reducerea congestionării, îmbunătățirea calității aerului, creșterea numărului de călători și diminuarea uzurii infrastructurii rutiere, acest cost este modest și justificabil din perspectivă bugetară.

Este important de subliniat că o parte din acest cost este compensat indirect. Fiecare autoturism retras din trafic vinerea reduce costurile asociate poluării, congestionării și degradării infrastructurii rutiere, costuri care sunt, în ultimă instanță, suportate tot din bugetul public.

În același timp, implementarea programului trebuie corelată cu o revizuire mai amplă a politicii tarifare și a sistemului de gratuități existente, care nu au mai fost actualizate de mai mulți ani, astfel încât acestea să fie coerente, sustenabile și orientate către obiectivul principal, creșterea numărului de utilizatori ai transportului public.

Relevanța contextului economic actual

Prețul combustibililor a atins în ultimele săptămâni niveluri ridicate, exercitând o presiune semnificativă asupra bugetelor familiale. Într-un astfel de context, un program de gratuitate vinerea devine nu doar o politică de mediu, ci și unul de ajutor concret pentru cetățeni, oferind o alternativă economică reală și imediată. Mesajul public este simplu și direct: vinerea nu plătești nici bilet, nici benzină.

Beneficii multiple și dovedite

Programul adresează simultan mai multe obiective de politică publică:

- **Reducerea emisiilor de CO₂** – fiecare vineri cu trafic redus înseamnă un aer mai curat pentru toți bucureștenii.
- **Descongestionarea traficului** – crearea unui respiro săptămânal în circulația auto, cu efecte pozitive măsurabile asupra timpilor de deplasare.
- **Fidelizarea noilor călători** – utilizatorii care încearcă transportul public prin stimulente de preț tind să continue utilizarea și în afara programului, dacă experiența este satisfăcătoare.
- **Creșterea vizibilității STB** – un program cu nume propriu și comunicare dedicată re poziționează transportul public ca un serviciu modern, activ și orientat spre cetățean.
- **Beneficii pentru sănătatea publică** – reducerea poluării fonice și a emisiilor are efecte directe asupra sănătății populației urbane, în special a grupurilor vulnerabile.

O creștere reală a numărului de călători vinerea nu este o problemă, ci exact semnalul de care avem nevoie pentru a justifica suplimentarea frecvenței pe liniile solicitate. Datele colectate în perioada pilotului vor arăta precis pe ce linii și în ce intervale orare este nevoie de capacitate suplimentară, transformând Green Friday într-un instrument de planificare, nu doar de promovare.

Programul nu reprezintă un experiment fără precedent. Orașe precum Cluj-Napoca, Arad și Brașov au adoptat deja programe similare de gratuitate sau tarife reduse, cu rezultate pozitive în ceea ce privește creșterea numărului de călători și percepția publică asupra transportului în comun. Bucureștiul, ca principală metropolă a țării, are nu doar capacitatea, ci și responsabilitatea de a prelua și de a scala aceste bune practici.

Program pilot și criterii de evaluare

Green Friday nu este o promisiune permanentă, ci un experiment asumat. Tocmai aici stă diferența față de măsurile populiste: populismul promite ceva care sună bine fără să schimbe nimic. Green Friday își propune să schimbe un obicei, acceptă că s-ar putea să nu reușească și construiește din start mecanismul prin care să aflăm adevărul.

Programul va fi implementat ca pilot pe o perioadă de șase luni sau până la finalul anului, în funcție de momentul adoptării. La finalul perioadei, STB și Primăria Municipiului București vor elabora un raport public de evaluare pe baza căruia Consiliul General va decide continuarea, ajustarea sau oprirea programului.

Succesul nu va fi judecat printr-o singură cifră, ci printr-un trend. Urmărim trei direcții:

- **Creșterea numărului de călători vinerea față de media celorlalte zile**, ca indicator imediat al adoptării programului.
- **Creșterea numărului de abonamente noi în perioada pilotului**, ca indicator al fidelizării, adică al convertirii utilizatorilor ocazionali în utilizatori regulați.
- **Notorietatea programului ca motor de promovare a mobilității urbane**. Un program cunoscut și discutat schimbă percepția asupra transportului public chiar și în rândul celor care nu l-au folosit încă vinerea.

Nu ne propunem să golim străzile de mașini într-o vineri. Ne propunem să vedem dacă există un trend real care să justifice continuarea. Dacă trendul există, programul merită extins. Dacă nu există, raportul va spune asta clar și Consiliul General va decide în consecință.